

Posudek diplomové práce Vojtěcha Veselého
Lexikální prostředky neurčité kvantifikace v současné češtině

Kvantifikace je téma, které se netěší příliš velkému zájmu bohemistů. Není divu; problematika je obtížně vymežitelná, prolíná se tu řada faktorů, získání nových výsledků vyžaduje zevrubnou materiálovou analýzu i smysl pro jemné významové odstíny. Zaslouží proto ocenění, že se Vojtěch Veselý pro toto téma rozhodl, a navíc ho zpracoval na velmi dobré úrovni. Předmět svého zájmu omezil na kvantifikaci neurčitou vyjádřenou lexikálními prostředky.

Posuzovaná diplomová práce je promyšleně koncipována. Hned na počátku autor přehledně resumuje a kriticky hodnotí stav zpracovanosti tématu v bohemistické literatuře. 3. kapitola je výsledkem kvalitní práce s odbornou literaturou i vlastních teoretických úvah; diplomant v ní vykládá, jaký pojmový aparát pro vymezení a klasifikaci neurčitých kvantifikátorů nově zavádí sám, které pojmy přebírá z odborné literatury a které modifikuje, a uvádí důvody, které ho k tomu vedou. Představuje tu teoretické vymezení neurčité kvantifikace a v návaznosti na to i rozvržení textu v následné materiálové analýze.

Obsáhlá 4. kapitola je věnována analýze 31 neurčitých kvantifikátorů; v analýze se plně uplatňuje klasifikace i pojmový aparát, které byly v předchozí kapitole zavedeny. Základem pro analýzu je současný materiál z ČNK; analýzy jednotlivých kvantifikátorů jsou dokladem, že diplomat má smysl pro jemnou souhru lexikálních významů, které se na významu výpovědi podílejí; v mnoha případech provádí substituční operace, které mu umožňují jednak detailně popsat funkční možnosti konkrétního kvantifikátoru, jednak porovnávat vybrané kvantifikátory mezi sebou. Naprostá většina analýz je velmi podrobná a vynalézavá; zaujalo mě např. porovnání funkčních možností autosémantických kvantifikátorů *dost* a *příliš* a synsémantických *málo* a *trochu*. Do substitučních operací je mnohde zařazena i obtížná problematika negace a ojedinele se pracuje i s aktuálním členěním. Formulace jsou zřetelné, dílčí výsledky doloženy příklady. Za pozitivní považuju i to, že diplomant si je vědom plynulých přechodů mezi významy, možných nejednoznačných interpretací, a tedy i překrývání ve zvolené klasifikaci.

Výsledky, ke kterým diplomant na základě svého teoretického vymezení a materiálových analýz dospěl, jsou přehledně shrnuty v závěru práce a uvedeny v tabulce, interpretuje je i se zřetelem k centru a periférii jazykového systému. Kromě toho najde čtenář řadu postřehů v textu 4. kapitoly, které dobře postihují spletnost faktorů, které se na vyjadřování a chápání neurčité kvantifikace podílejí. Po formální stránce je diplomová práce zpracována pečlivě, s jedinou výjimkou (na s. 29) bez překlepů a pravopisných chyb, obsahuje všechny potřebné náležitosti.

Posuzovaná práce patří k textům, které čtenáře stimulují k přemýšlení o zkoumaných otázkách. Např. do jaké míry může být hodnocení kvanta vyjádřeno i intonací; by bylo možno uvažovat i o tom, jestli sem opravdu patří adjektivum *velký*, snad by bylo možné někde doplnit ještě další substitute (např. *dostatečně* za *dost*, *dostatek* za *fůra*, *poněkud* za *trochu*), kvantifikátor *trochu* může mít v některých kontextech i funkci eufemismu, také problematika negace má více aspektů, než je z autorových formulací zřejmé. Ale to jsou drobnosti, které nijak nesnižují celkově kladné hodnocení práce.

Diplomová práce Vojtěcha Veselého *Lexikální prostředky neurčité kvantifikace v současné češtině* více než splňuje požadavky kladené na diplomové práce v oboru český jazyk a ráda ji doporučuju k obhajobě. Protože přináší nové poznatky o funkčních možnostech současné češtiny, bylo by vhodné podstatné části práce publikovat.

27.8.2006

Iva Nebeská

Návrh hodnocení: výborně